

Keresztút

A felnőttként megtért újságíró a 20. századi francia sajtó egyik meghatározó alakja. Írói tevékenységének köszönhetően a francia akadémia halhatatlansági tagjai közé fogadták. II. János Pál pápa őt kérte a *Ne féljetek* könyvéhez munkatársul. A szókimondó író nemrég halt meg, utolsó könyveiben is a katolikus egyház jövője fölött töprengett.

A keresztút viszonylag új keletű szokás, amely Porto Maurizio-i Szent Leonárd, 18. századi szerzetes jámborságában gyökerezik.

Arra emlékezteti a keresztényeket, miként követték egymást az események villámsebessen és hallatlanul erőszakosan Jézus földi életének utolsó óráiban.

A vér és kínszenvedés útja Pilátus ítélőszékétől a Golgotáig vezet: néhány száz méternyi kanyargós út, amelyen az elítéltek végig kellett cipelnie keresztjét a katonák gyűrűjében, és az evangélium tanúsága szerint „sok embertől kísérve”. Az apostolok elrejtöztek. Csak édesanyja, Mária, János evangélista és Mária Magdolna kísérik végig. Ők vették magukhoz halálra gyötört testét, hogy Arimateai József sírjába helyezték. Jézus életének ez az utolsó epizódja az emberiség történelmének csúcspontja.

A pápa minden nagypénteken a Colosseumban a keresztet hordozva végigjárja a fájdalmas út tizennégy állomását. Szinte egyedül halad, csendben: Krisztus képmása ő.

Bevezető imádság

Nagy és hűséges Istenünk,
hajolj le hozzánk jóságosan,
akik Megváltónkhoz, Jézushoz csatlakozva,
készülünk végigjárni állomásról állomásra
a kereszt fénylő útját.
Krisztus, a mi Urunk által.
Ámen.

Első állomás: Jézust halálra ítélik

Ó Krisztusunk! Egy napon azt kérdezted tőlünk:
„Ki az közületek, aki bűnnel vádolhat engem?”
Ez volt a te bűnöd:
Bűn nélkül jöttél az ártatlanság nélküli emberek közé.
Meg kellett halnod, és az emberek elítéltek téged.
Mi is ott voltunk.
Abban a pillanatban ugyanis az egész világtörténelem
válladra borult, mint az a vérvörös köntös,
amelybe hóhéraid felöltöztettek.
Ó Krisztusunk! Emberfia, akit elítél az ember!
Azt a húst, amelyet tőlünk vettél,

azt a testet, amelyet tőlünk kaptál,
most mind visszavesszük tőled, darabról darabra,
korbáccsal és tövisekkel.
Ó Krisztusunk! Noha ez a te haláltusád útja,
mégis mi szorulunk a te irgalmadra.
Ki más veheti el szégyenünket,
amit szenvedésed láttán érzünk?
Könyörögve kérünk, bocsáss meg nekünk!
Örök emlékezet, felejtse el!

Második állomás: Jézus vállára veszi a keresztet

Ó Krisztusunk! Te eljöttél, hogy közöttünk élj.
Te, a mindent megvilágító fény,
soha nem tapasztalt örömet hoztál számunkra.
Másként pillanthatunk a világra,
amely beszél ugyan bölcsességről, igazságosságról,
sőt, olykor még jámborságról is,
de mit sem tudott nélküled a szeretetről,
ami minden dolog rejtett oka és értelme.
Te tanítottad meg számunkra,
hogy a szeretet hívja létre a másik embert,
hogy a szeretet a kinyilatkoztatás másik neve,
hogy a szeretet leszáll a gyengeségre,
s édesen megpihen az imádkozó ajkakon.
Te kérdést szegeztél szívünknek.
Íme, ez a válaszunk:
ez a rövidke út Jeruzsálemen keresztül,
amely egy cikcakkos villámot rajzol a térképre;
ez a túllontúl súlyos fagerenda,
amely a te vállaidra hullt,
mint az összeomló világmindenség állványzatának egy darabja.
Ó Krisztusunk! Könyörögve kérünk, bocsáss meg nekünk!
Végtelen édesség! Ne emlékezz másra, csak önmagadra!

Harmadik állomás: Jézus először esik el

Ó Krisztusunk! Te azt mondtad nekünk:
„Az én igám édes, az én terhem könnyű”.
Bennünk nincs meg a te szelídséged, ezért
a mi igánk sért, s a mi terhünk agyonnyom.
A mi súlyos terhünk a bűn,
amely nehézkessé tesz minket,
s eltávolít Istentől.

E teher a semmi felé vonz,
a sötétség országába, amelyről nem tudunk elfelejkezni,
a hazugság, az erőszak és a kegyetlenség felé,
amiért te vezekelsz helyettünk.
Még te sem vagy képes úgy hordozni ezt a súlyt,
hogy meg ne görnyedjél alatta.
S mintegy válaszképpen Péter három tagadására,
térdeid a földre rognak,
szinte könyörögve, ám ezt mi nem halljuk meg.
Ó, bűntelen Krisztusunk!
Kérve kérünk, bocsáss meg nekünk!
Ne emlékezz ma másra, mint irgalmadra!

Negyedik állomás: Jézus anyjával találkozik

A két pillantás találkozik.
A szenvedés pillantása, amely felfelé halad,
elkerülhetetlen beteljesedése irányába,
s az együttérzés pillantása, amely az eget ostromolja.
Hol, melyik szakadék mélyével mérhető az a fájdalom,
amelyet a fiát elvesztő anya érez?
Ez a szenvedés kifogatja a sarkaiból a világot:
szembeszáll a hittel és a reménnyel.
Az itt megnyíló seb soha be nem heged.
Ezt a szenvedést mértük reád,
Ó Mária, a nyolc boldogság szentségtartója,
édes és szegény, békés és irgalmas asszony,
te legtisztább szív.
Üdvözlégy Mária, aki ezen az úton sírsz,
szentély, amelyet a fájdalom szétzúzott a földön,
de a mennyben újjáépített a kegyelem!

Ötödik állomás: Cirenei Simon viszi Jézus keresztjét

Amikor az utcán elbotlott az elítélt,
akit elborított a vér és elgyengített az ostorozás,
az Evangélium szerint kísérői kiválasztottak a tömegből
egy Cirenei Simon nevű embert,
aki a mezőről tért éppen hazafelé, s arra kényszerítették,
hogy vegye föl a keresztet, s vigye Jézus után.
Ó Krisztusunk!
Hogy elítéljen téged, e napon szövetségre lépett
az árulás, a tudatlanság, szektás gyűlölet, az igazságtalanság
és elválaszthatatlan szövetségese, az államérdek.
Te jószágodban megengeded, hogy egyvalaki közülünk,

akit találomra választottak ki a katonák,
minket képviselve részt vállaljon üdvözítő művedben,
s így ne legyünk teljesen kizárva szenvedésedből.
(Ők azt hitték, rád kényszeríthetik akarataikat,
pedig a te akaratod szerint cselekedtek.)
Mégis akadt legalább egy ember, aki nyomodba lépett,
amikor mindenki más elmenekült!
Mégis lett hasonlóság, legalább a kereszt súlya alatt,
egy rövid pillanatra a Megváltó és a megváltott között!

Hatodik állomás: Veronika megtörli Jézus arcát

Veronika,
neked volt merszed kihívni magad ellen a
Megváltó nyomában járó féktelen tömeget,
s átlépni azt a láthatatlan határt,
amely elválasztja az elítéltet a többi embertől,
add meg számunkra is a bátorságot,
hogy felismerjük és megközelítsük az Igazságot,
amelyet a társadalom megsért, félreismer és száműz.
A tömeg kiabálása közepette,
amikor már a düh szava sem hallatszott,
te csak irgalmad legyőzhetetlen suttogására figyeltél:
ne engedd, hogy érzéketlenek maradjunk a haldoklók panaszára.
Veronika, te, aki kézbevetted az Úr képemását,
s akinek tette szépségét soha nem feledte el a hagyomány,
imádkozz testvéreidért, légy együttérző
gyengességünk, kishitűségünk, csekély szeretetünk iránt;
hiszen te vagy az, aki nem ismerted a félelmet,
és kendőddel igyekeztél a fájdalom vérét és izzadságát letörölni,
s az isteni szeretet meggyötört arcát kaptad ajándéku!

Hetedik állomás: Jézus másodszor esik el

„A meghajlott nádat nem törí el, mondja az Írás,
és a füstölgő mécsbelet nem oltja el”.
Ó Krisztusunk! Nem azért jöttél, hogy legyőzd a birodalmakat,
hiszen a te történelmedet nem mások vérével írják,
hanem a tiéddel.
Te nem azért jöttél, hogy ítélj és büntess,
hanem azért, hogy életedet add azokért,
akik nélküled meghalnak.
Te azért jöttél, hogy az utolsó szemig összegyűjtsed
a port, amelyből lettünk,
hogy semmi el ne vesszen abból, amit teremtettél;

hanem új életet nyerjen a szeretetben
mindaz, amit a bűn tönkretesz és megöl.
Azért, hogy ne legyen a földön semmi sem
olyan alacsony, olyan megvetett és olyan nyomorult, annál,
hogy te ne szálltál volna mélyebbre.
Ó, megvert Messiás, akit kivetett a világ,
s aki másodszer hajtod meg térdedet,
hogy egyszer s mindenkorra megszerezd a lelkek kiengesztelődését.

Nyolcadik állomás: Jeruzsálem asszonyai megsiratják Jézust

Nagy sokaság követte őt,
néhány asszony a mellét verve siratta.
Akkor feléjük fordította tekintetét, amely ellátott az idők végezetéig,
és így szólt hozzájuk:
„Jeruzsálem leányai! Ne engem sirassatok,
hanem magatokat és fiaitokat,
mert eljönnek azok a napok, amikor azt fogják mondani:
„Boldogok a meddő asszonyok, a méhek, amelyek nem szültek,
a keblek, amelyek nem szoptattak!”
Akkor majd így kiáltanak a hegyekhez: „Hulljatok ránk!”
S a dombokhoz: „Födjetek el!”
Ó Krisztusunk! Nem késik soká jövendölésed beteljesülése.
Nem sok idő múlva lerombolják Jeruzsálemet.
A Templomból, amelyben tanítottál, csak egy fal marad,
amely gátként állja
Izrael fiai panaszainak áradását a századokon át,
korlátját jelenti könnyörgéseiknek és könnyeiknek.
Még ma sem jött el a béke erre a szent földre,
ahol Te kimondtad az egyetlen mondatot
— hiába lett volna talán? —,
amely elhallgattathatja a fegyvereket,
amikor így szóltál tanítványaidhoz: „Szeressétek ellenségeiteket!”

Kilencedik állomás: Jézus harmadszor esik el

A szeretetből származó emberi lény
a szenvedésen és a halálon keresztül
tér vissza a szeretetbe.
Ezt maga a szeretet mondja a történelem hajnalán.
Ám Ő ezt nem hallja meg.
Minden emberi lénynek és minden dolognak,
ami létezik, a földön és az égen
a végtelen nagy éjszaka legapróbb fényszikrájának is,
csak egyetlen oka van: a szeretet.

Maga a szeretet jött el hozzánk,
hogy ezt elmondja nekünk.
Mi pedig elhallgattattuk őt.
Ó Krisztusunk!
Azt mondtad nekünk, alakítsuk szívünket
a tiedhez hasonlóvá,
s most azt látjuk, hogy a katonák e keselyűk járta
baljós domb szirtje felé taszigálnak.
Látjuk, amint harmadszor is elesel
megvetett ajándékaid súlya alatt.

Tizedik állomás: Jézust megfosztják ruháitól

El fogják osztani maguk között ruháidat.
Kisorsolják egy darabból szőtt, varrás nélküli köntösödet,
amely olyan, mint a Szentírás, amely szálanként szövődik
a teremtés első napja óta, és soha nem szakadt meg,
s amely egyszerre elfödi és feltárja Isten jelenlétét.
Ezt a könyvet mindig csak térden állva volna szabad olvasnunk.
A te ruháid, ó Krisztusunk, üzeneted szavai!
Kijelentik és elrejtik személyedet.
E személyben őt magát kell keresnünk,
hiszen mi tudjuk, hogy Te vagy az Igazság,
s hogy nincs olyan igazság, amelyben Te ne volnál benne,
s olyan hazugság sincs, amelyhez közöd lehetne.
Legyen áldott a te tiszta személyed,
amelyet lemeztelenítenek a történelem rongyárusai.
Te a köntőssel együtt ránkhagytad meggyötört testedet is!

Tizenegyedik állomás: Jézust felszegezik a keresztre

Kezeid uram, amelyek áldást adtak,
kezeid, amelyek gyógyítottak, s amelyek
visszaadták a vakok látását,
s eltűntették a leprát az arcokról,
kezeid, amelyek rajzoltak a porba, amikor
a házasságtörő asszony hamis bírái egyenként
elhagyták véstörvényszéküket,
kezeid, amelyek megtörték a kenyeret és bort töltöttek,
hogy a hit láthatatlan igazságai táplálják és itassák
e látható világ bizonytalan valóságát,
kezeid, amelyek oly sokat adtak
és oly keveset kaptak,
Uram, a te adakozó kezeid a keresztre szögezve
most már örökre nyitva maradnak.

A kihegyesített vas átjárja a lábat,
amely megszentelte a földet.
Az emberek hazug igazságszolgáltatása
véghezvitte művét.
A vihar s a büntény által elhomályosított nap alatt
minden készen áll
a Keresztrefeszített fölemelésére.

Tizenkettedik állomás: Jézus meghal a kereszten

Urunk, most már nem vagy több,
mint egymásnak feszülő és egymást erősítő
fájdalmak szövédéke:
ziháló fuldoklásodból a pusztulás árad.
Testednek már nincsen olyan ina,
amely ne remegne a fájdalomtól
megfeszülve, akár a hárfa húrjai.
Mégis így szólsz:
„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit tesznek.”
Még azt sem tudják, mit beszélnek, amikor
így kiáltanak hozzád haláltusád közepette:
„Megváltó, szabadítsd meg magadat!”
Ők nem fogják fel,
hogy szörnyű mozdulatlanságodban is utánuk mész
bűneik és nyomorúságaik legmélyére,
s azon is túl:
Ó Krisztusunk!
Te nem ismerted az éjszakát.
Ím, itt közelít feléd, amint kihallik a zsoltár komor soraiból:
„Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?”
Ki kellett mondanod ezeket a szavakat,
hogy senki se mondhassa:
nem ismerted az emberi élet legmegrendítőbb aggodalmát,
hogy szinte kihunyjon belőled az isteni jókedv utolsó szikrája is,
amelyet elrejtettél apostolaid elől,
Ez azért történt, hogy áldozatod csúcspontján
megvalósuljon istenséged e napfogyatkozása,
amelynek révén hasonló lettél hozzánk.
Ó Krisztusom, te azért halsz meg,
hogy ne sújtson le ránk az az irdatlan ütés, amelyet magunk
választottunk magunknak még a teremtés hajnalán;
s azért, hogy többé ne legyünk egyedül a halálban.

Tizenharmadik állomás: Jézust leveszik a keresztről és átadják anyjának

Minden beteljesedett.

Pillantásod, amely megkeresztelte a földet,

pillantásod, amely megörökíti

és új fénybe öltözteti az élőlényeket

s az élet apró dolgait,

pillantásod nincs többé.

Minden beteljesedett.

Mindörökre meg vannak örökítve,

soha nem törődnek ki az emberiség emlékezetéből

azok a személyek, akikkel életedben találkoztál:

az apostol és a nyomorult,

a gazdag ifjú és az asszony Jákob kútjánál,

Pilátus az idők végezetéig mossa kezeit,

Kaifás felemelt ujjal osztogatja fáradt szentenciáit

— minden tudományét, amelyet megrohaszt a szív fukarsága —,

a vak, aki meglátta képét megszületni a víz színén,

a talpra állt Lázár,

aki megmenekült a sötétség karmaiból,

Márta, akinek nem volt egy pillanata sem a maga számára,

és kontemplatív nővére,

aki a jobbik részt választotta,

Nikodémus, aki meg akarta érteni őt,

s a százados, aki cseppet sem kételkedett.

Minden beteljesedett.

A keresztről levett, átvert testedet

édesanyád karja öleli magához,

s Jánosé, a rábízott fiúé,

s a mellettük álló Magdolnáé,

akit tűzként mardos a fájdalom.

Ó Mária!

Az, hogy áldott vagy minden asszonyok között,

együtt járt mindazzal, ami részedül jutott,

hogy elviseld, megtudd és elfogadd!

Minden beteljesedett.

A kivégzettek dombján, ahol

a világ a halált látványul kínálja a világ számára,

nincsen már senki körülötted,

csak ez a három hatalmas személy,

akik az idők végezetéig fognak világítani,

s akik most téged siratnak,

ó Krisztusunk,

a tovatűnő fény fellobbanása.

Tizennegyedik állomás: Jézust a sírba helyezik

Vége mindennek.

Ez az óra, amelyben úgy tűnik, minden elveszett:
a hit órája, egyedül a hité.

A hit Isten kedves jegyese.

Ő gyengéden tekint reá,

mint az Énekek éneke jegyesére,

s mint szeretetünk egyetlen bizonyítékára, amit felkínálhatunk neki.

Éppen ezt jött keresni a földre,

s egyszer, Jeruzsálemet szemlélve attól tartott,

hogy nem találja már, amikor visszatér majd.

A hit ugyanolyan türelemmel várakozik rá,

ott virraszt az alvó katonák között,

a sír előtt, ahova testedet helyezték, Uram.

Semmi sem kavarja föl, és semmi sem riasztja meg.

A hitnek szövetségeséül szegődik mindaz,

ami a hitetlen emberek aggodalmát vagy kétségbeesését táplálja:

a szenvedés, amely hozzád hasonlónvá teszi,

az idő, az örökkévalóság utazása

a tőle idegen univerzum felé.

Ő, a hit szeret, mi egyéb számít?

Számára ez a szűk új sír, ahol Te nyugszol, Urunk,

az új szövetség ládája,

ám ebben már nem a törvény lakozik,

hanem a Szent, az Egyház s a jövőendő

beteljesülések kezdete.

A hit tudja, hogy Te a harmadik napon fel fogsz támadni.

Urunk, akit jobban elrejt ez a világ,

mint a sírbolt, Te, akit bűneink keresztrefeszítenek,

Te, akit eltemettünk szívünkben —

feszítsd fel a sziklát, amelyet eléd hengerítettünk.

Ezt kéri tőled szegény hitünk.

Nagypénteki gyászában már félhangon énekel valami benne.

Hiszen ez az éjszaka, amely most ráborul a hitre,

számára csak a nap kezdete.

S a nap te vagy, ó Krisztusunk!

Domokos György fordítása